

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Gazdasági és társadalmi hetilap.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Égész évre 3 ft. Félévre 1 ft 50 kr. — A gazd. főkö-
zlet tagjainak: egész évre 2 ft, félévre 1 ft.
Egyes szám ára 10 kr.
Előfizetési pénzek és reklamátiók a kiadóhivatalhoz
intézendők.

Szerkesztő és kiadja:
A muraszombati gazd. főközlet.
A szerkesztésért felelős:
TAKÁCS R. ISTVÁN, e. titkár.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztésügyi közlemények
a szerkesztőséghez küldendők.
Hirdetési díj: 1 hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 10 kr
többszöri hirdetésnél soronként 6 kr. Bélyegdíj 30 kr.
Nyilttér petitsora 25 kr.

Tegyük a népért.

A papok szószékéről, a honatyák parlamenti padokról, az újságírók lapokban, a nemzetgazdák szakmunkákban hirdetik és panaszzák, hogy föld-népiünk, a pár barázdás gazda-osztály végveszélyben van, mert míg elemi csapások, sanyaruan termő évek látogatják folyton s apasztják jövedelmét évről évre: az adók, mindenféle köz-terhek és a nagyobb tőkével szemben vívott verseny sikertelensége alakjában rájuk nehézkedő terhek egyre sokasodnak felettük s ez által helyzetük ma-holnap elviselhetlen lesz.

A nagy közönség meghallgatja e beszédet, ha épen unja magkát, olvassa az erre vonatkozó cikkeket is, aztán nem törődik velük tovább.

A ki kedvező viszonyok között van, az közönyös marad, mert sorsával ki van békülve, a ki pedig rászorulna, hogy az elpanaszolt bajok orvosoltassanak, mert azokban ő is szenved: az azért marad tétlen, mert nem ismeri a nyomorból kivetető utat vagy gyengének érzi magát a kezdeményezésre. A kiknek végre lenne erejük segíteni, azok sajnálják feláldozni kényelmüket és így a kezdeményezést mindenki mástól várja.

Legtöbb az államra szeretne támaszkodni s ezek nem vetnek számot azzal, hogy bár az állam sokat tehet e bajok

enyhítésére, azt véglegesen csak a társadalom maga képes megorvosolni egy hatalmasan telpezsdülő s szilárdan kitartó tevékenység által.

Földművelők vagyunk ma is; nálunk a kisbirtokosok és a szegény föld-nép helyzetének javítása oly imminens jelentőségű kérdés, mint a nyugat fejlett gyáriparu országokban a munkás-kérdés.

Mert mit tapasztalunk a népnél?

Sorsával és a főnnálló intézményekkel elégedetlen; s látva azt, hogy tőle csak vesznek el folyton a nélkül, hogy helyette adnának is cserébe segélyt: hibáztatja a létező viszonyokat, melyek szerinte mindenkire nézve kedvezők és rája nehezülnek aránylag legnyugabb súlylyal.

Tényleg úgy van, hogy az ő sorsával nem törődik senki, hanem csak akkor vesznek tudomást róla, mikor az évnegyed közeledik s tőle az adót kell bekérni. Szükségében nem akad támasza, tanácsadója, hanem engedik menni a saját korlátolt esze után, mely igen ritkán képes őt okos tanácsal ellátni, mert egyrészt nem ismeri a boldogulhatás módjait, más részt pedig hiányzanak is az állam és társadalom közönye miatt azon intézmények, melyek őt a veszedelemből kiragadni lennének hivatva.

Igy aztán mit tapasztalunk?

Ha a fél, vagy negyedtelkes gazda megszorul, ha betegsége teszi egy időre keresetképtelenné, vagy barma elpusztul; ha rossz termés vagy elemi csapás folytán oly helyzetbe jut, hogy árverés fenyegeti néhány talpalatnyi földét, házikóját: az uzorások kezébe adja magát, kik pillanatnyi zavarából oly áron segítik ki, hogy mindene utána vesz.

A város messze van, tán nagy dolog-idő is állott be, mely akadályozza, hogy ily hosszú utat tegyen, de meg a városban csak nagyobb pénzintézetekből vehetne kölcsönt, mely miatt kezeseket kellene szereznie, vagyonát megbeesülnetnie, betábláztatnia és így oly hosszú processus után juthatna segélyhez, hogy mire azt megkapná, akkor már tán romlása be is következett. De még egyéb is visszatartja attól, hogy ide forduljon. Egyszerű korlátolt észlelő fél a nagy urakhoz menni, könyörgésével alkalmatlankodni; tartózkodóbb, sem hogy a takarékpénztár ajtaján betekik tartó habozás nélkül be merne lépni s fél is, hogy ott megcsalják, mert az ismeretlen urakban nem hisz, azt tartja róluk, hogy azok az ő eszén túl akarnak járni. — Ezért így megy osztán a falusi szatócs-ész, kormárosos vagy a jó ég tudja elősorolni mi minden titulus alatt sze-

Egy jó ember.

Írta: BALOGH ISTVÁN.
(Vége.)

Gondolatba merülve haladt a partou felfelé s a kocsit ott ment előtte a homályban, mint valami kísértet. Egyszerre csak, hogyan, hogyan sem elképzelt az ördög inceskedni Ivánnal. Eldídig ismeretlen gondolatok dagasztották ki halántékán a vastag ereket.

„Hm! öt forint már van, de mikor lesz meg a többi? addig szegény öreg meg is halhat. Mennyi pénz volt annál az urnál! Ha az ember egy kicsit gorombáskodott volna vele, tán többet is adott volna! Ennél a gondolatnál már ott volt szívében az ördög teljesen. — Gorombáskodni fogok! Előlg van neki, jusson belőle a szegénynek is. — Egy pillantra meg-megjelent előtte az édes anyjának intésre emelt száraz uja. Ezbebe jutott az a szép kisasszony, a ki olyan kedvesen mondta neki, hogy jó ember! Hiszen csak azt ne mondta volna! Mire a másik kapaskodón felérnek, az erdőn át könnyű volna elbábk kerülni. — Hát az Isten? Hm, az Isten ad mindenkinek. Kinek így, kinek úgy. A kinek nem ad, vegyen ott, a hol van. Nekem nincs. Miért nem segít rajtam, amikor az anyám olyan nagyon-nagyon beteg! Közben felért a dombra a kis házikó elé. — Baltát veszek magamhoz — gondola. — Ettől a gondolatától maga is megijedt. „Embert ölni akarok!”

sugta neki a háborgó lelkiismeret. — Nem, nem ölöm meg őket, csak elviszem a baltámat; hátha valami rossz ember jár az erdőn! Már nem is vette észre, mily ellentétek a gondolatai! — Benézett a kis házikó parányi ablakán s megdöbönt attól, a mit látott. A beteg anyja ott állt az asztal mellett. Nem tudta mi történt; besietett. A beteg mosolygva fogadta: „Látod, hogy megerősített a leves, felkeltem. Egy kis bort is ittam. aztán nézd, a tejet majdnem mind megittam, olyan jól esett, olyan jó volt! Iván merveven bámult, gyöngéden ölte vette a beteget s visszavitte agyára, mint egy kis gyurmecskét s zokogásba tört ki. — „Nyugodjék édes anyám, mindjárt visszajövök, még az utasoknak kell segíteni a másik kapaskodón.”

„Nem lett semmi bajuk?”
„Nem — feleli mordul a fiú, de lehét.”
„Hála Istennek!” — sohajt a beteg! Ő tud részvétel lenni azok iránt, kik bajban vannak.
„Jól van, csak nyugodjék anyám, mindjárt itt leszek!”
„Na csak vigyázz szegény-kre fiám!”
„Vigyázkó anyám, jól vigyázkó!”
„Hát a baltát minék viszed, Iván?”
„Hát csak úgy — hát elviszem!” s azzal kifordult az ajtóhoz s halkán morgogta fogai között: „Az Isten is úgy akarja! D hogy akarja, de hogy akarja, sugta neki a lelkiismeret, de ő nem hallotta meg. — Sietve ment a másik kapaskodó felé s agyának immár nem volt több gondolata, csak az az egy... A kocsit meg a völgyben haladt s oda látszott a lámpa fénye a lejtőre, honnan Iván várta már jöttét.

A dombtetőn állott a Mankaék háza s leballasztott a kutyáik ugatása. Ez a ház volt Iván legközelebbi szomszéda s ő Mankát mégis csak úgy néha, elvértve látta ünnepen a templomban. — Manka vígan dalolva egy istálló lámpával egyik kezében, másik kezében korsóval jött lefelé a völgyi forráshoz vizért. Iván hallgatta, hallgatta a dalt s olyan ismerős volt neki a eszszola-lausságában is lágy női hang. Hallotta ő ezt a templomban is sokszor, de nem tudta kinek a hangja. — Úgy érezte Iván, hogy e hangok halatára valami ott a záve tájéknál olvadni kezd benne s ez a hang közeledett. Iván nem nézett arra, ő a közelgő kocsit nézte s most már maga is alig tudta miért. Mikor a fúrge leány közelebe ért, nagyot sikoltott a gyalog-uton álló emberi alak láttára. Iván öszszerezett, szeretett volna futni, de nem bírt mozdulni helyéből, lábait meggyökereztek s alig bírt annyit mondani:

„Ne félj tőlem Manka, én vagyok Iván!”
A lánynak arcaán a rémületet az öröm váltotta fel s pajzánnal odavilágított lámpájával Iván arczába. Ekkor s leány újra megijedt, mert az ördög, a melyel Iván bús-jében dulakodott, ott hagyta nyomait elfakult arczán.
„Aztán mi járásban vagy erre Iván?”
„Magam sem tudom” — feleli az félve, mintha bíró előtt állna.
„Ej, ej, nem jobban töröd te a fejedet, mert nagyon halovány az arczod, bizonyosan fat akartál lopni az urasági erdőből.”
„Olyas valamit akartam” — feleli az izzadságtól öszszecsapzott hajtát megsimítva.

Hirek és különfelek.

— **Bíróági kinevezések.** A király Szalay Lure felső-őri járásbíróját albrót, valamint Schubert Emil dr. budapesti gyakorló ügyvédet a szombathelyi törvényszékhez bírákká nevezte ki.

— **Szapáry Géza** grófnő önmaga f. hó 7-én a budapesti jótékony nőegyesület választmányát a hercegprímás elébe vezette, rövid szavakkal jóindulata ajánlva az egyesületet. A hercegprímás igen barátságosan fogadta a hölgyeket. Azután a szamaritanus-egyesület választmányát iszteltelt a hercegprímással. Ezt a deputációt is Szapáry Géza grófnő és Müller Kálmán dr. vezette. „Eszembe jut, — felelt a hercegprímás a grófnő beszédére, — az a szent mondat: „szerezd Istened mindenek felett és felebarátodat, mint te magadat.“ A szamaritanus egyesület ez a morális parancsot teljesíti, ennek kell teljesítése a célja s épen ezért pártfogásomról biztosíthatom.“ — A hercegprímás készségesen megengedte azt is, hogy az egyesület bizonyos vasárnapokon gyűlést rendezzen a templomokban a kórházi betegek számára.

— **Kérelmek.** Tisztelettel felkérjük mindazokat, kik lapunk irányában bármi ezimen hátralekban vannak, hogy hátralekkaikat lapunk szerkesztőségéhez beküldjék sziveskedjenek.

Halálozások. Olaszky Lajos tanító Mura-Szt. Marian folyó hó 5-én 27 éves korában meghalt. Telle reménytel s lelkesüléssel pályája iránt, tisztá horvát nyelvű lakosok közt tanította a magyar nyelvet, szembeszállva egy sereg pánszlavizmusmal. Kéves fizetése mellett alig boldogultatott volna, de letette a postásati vizsgát s megkapta a község postáját, melyet szigorú pontossággal vezetett. Bizott szorgalmában, ifjú, erős test erejében, pedig a test nem bírta. Gyorsan ragadta el a halál, meg legközebb állói sem sejtették; rövid néhány hét alatti fűdőbaj véget vetett reményteljes életének. — Temetésére a legmélyebb részvét vitte a muraközi tanítói kart; lelki mélyég meghiavta énekelték a gazsmitét, egyik kántára a sirnál mondtott búcsuzót a magyar nemzetiség bajnokának kihűlt telene fölött, a mi köznyezetig hatotta meg növekedéit s a község lakosságát, a mely tisztá, becsülete benne a lelkiismeretes tanított. Az elhunytak testvérei közt vannak Olaszky Róza, Török Ernő kir. közgyőző neve, Olaszky Terka muraszombati állami el. népiskolai tanítóné, mint gyászoló. — A kedves halottjának legyen siri álma boldog! Az örök világonnagossag fényeskedjék neki!

— **Említtettek** lapunk egyik legutóbbi számában, hogy Pollák Pongrácz, járásnok főszolgabírája, egy a vidéken egészen ismeretlen madarat lőtt, melyet a nemzeti múzeumnak küldött be. Most a nemzeti múzeum igazgatósága részéről a következő válasz érkezett: 2199 szám. Nagyságos Pollák Pongrácz főszolgabíró urnak Muraszombát, F. hó 2-án kelt becses levelére van szerencsém válaszolni, hogy az ide küldött madár neve „Reznek tüzők“ jerezo, melynek latin neve Otis tetrax. Ez a madár Magyarországon a nagy alföldön, de különösen a délkeleti részekben fordul elő, Oláhországban vagy a Dobrucsában igen közönséges madár. — Felhasználom ezen alkalmat, hogy Nagyságodnak szives küldeményeért intézetünk halas köszönetet fejezzem ki. Teljes tisztelettel Budapest, 1891. december hó 9-én. Pulszky Ferenc, a m. n. múzeum igazgatója.

— **Most**, midőn lapunk kikerül a sajtó alól, javában folyik a szomszédban a műkedvelői előadás; a taps is áthallatszik, tehát a szereplők elismerést arattak, nem hiába volt fáradozásuk. Különben majd szól erről a jövő számban a referenda. r. l.

— **A muraszombati gazd. fiók-egylet** t. tagjait értesítjük, hogy a lóporkezüminták megérkeztek és az egyleti iródban megtekinthetők. Egyuttal figyelmeztetjük a t. tagokat, hogy Glaubersó még mindig kapható különként 6 kr. jával Meixner M. vaskereskedésében.

— **Kinevezés.** Tauber Sándor muraszombati várkaplán s a székesfehérvári 17. honvéd-egylet-ezredbeli pórtartalekos, tart. m. k. honvédség-előkészítő nevezetett ki.

— **A muraszombati „Miklós-napi vásár** — az idő kedvező lévén — szokatlanul élénk volt. Felhajtattott 623 db s eladottat 180 db marha. Ló felhajtattott 1, de eladva 1 sem lett.

— **Meghívó.** A muraszombati gazd. fiók-egylet választmány a f. évi december hó 16-án délután fél 4 órakor az egyleti iródjában ülést tart, melyre a m. l. választmányi tagok tisztelettel meghívattak, Tárgyszorozat: Az amerikai szőlőtelep ügyében leérkezett miniszteri rendelet és egyéb intézkedések feletti támaszközs. 2. Az egylet által kiadott „Muraszombát és vidéke“ című hetilap ügye. 3. Tikkári s pénzüri jelentés a perelli tagsági dipokról. 4. Indítványok. 5. A közgyűlés ideje, helye — s tárgyszorozatának megállapítása. Muraszombát, 1891. decz. 11. Elnöki megbízásból. *Tukács R. István, el. titkár.*

— **Gontta Gusztávné** sz. Szélessy Mariska, élete 29-ik évében Bácsban elhunyt. Bácska hamvaira!

repló apró uzoráshoz; ezt ismeri; találkozik vele minden nap, látja, hogy az barátságosan, biztatólag beszél vele s hamar adja azt a kis pénzt, melyre neki égető szüksége van — és felveszi tőle bár mily kamatra. Oly pénzhez jut, melyet pontosan nem kell fizetnie, hanem a lejáratkor még adnak is hozzá szívesen, könnyen jut segélyhez, nem szorongatják érte sigy bőven költsékezik.

Mikor pedig fizetésre kerül a sor: úgy elszámol hitelezője, hogy akár a koldusbothoz folyamodjék. Akkor elkeseredik, a bódító pálinkában keresi kétségbeesése orvosságát és a kicsapongó élet elszo ktatja a munkától végkép s így vagyonának utolsó romjai is a korcsmáros zsebébe kerülnek. És szomorú példáján nem okulnak még sem, mert alig van oly kisebb gazda, ki meg ne szorulna s annak gyors segélyt a mostani viszonyok között csak az uzorás ad, kinek hálójából menekülni nem tud, a ki egyszer belekerült.

Ezen segíteni kell nem csak a földet turó szegény nép, hanem a közügy érdekében is.

Egy józan életű, vagyonos, erkölcsös érzelmetű földmivelő osztály képezheti ma nálunk az állami és társadalmi rend legszilárdabb alapját.

Alkalmat kell tehát nyújtani arra, hogy a nép anyagi helyzete javuljon, mert ez maga után vonja a gondolkodás világosságát, az érzések és kedély nemességét is. (Folyt. köv.)

Prosznyákfa, 1891 december 26.

Tekintetes szerkesztő ur!

Milyen szépen hangzik Muraszombából Horváth Kálmán ur bajtársi buzdítása a kerékpársport és korcsolya-egyesület érdemében! A társulás, szövetkezés, már a legérgebb időkben is divatoztak, és talán nem csatkozom, ha azt mondom, hogy nagyon szép és nemes foglalkozás együtt közreműködni, ugyanazon ügyért lelkesülni és teljes odaadással a közös ügyet szolgálni, mely nekünk az élvezetek kiapadhatatlan forrását nyújtja. Tehát adv tisztelet bajtársunknak serkentéseért.

Azonban én egész engedelmen, és lehető áhítatos félelemmel vagyok bátor ezen becses lapok 46-ik számában megjelent különösen tisztelet sporttársam czikkére megjegyzésem (kérem ne tessék félreírteni, megjegyzésem semmikép sem akar reflectió lenni) hogy te-

„De Iván, én nem engedem, hogy te rosszat tégy! — kiált a leány szenvedélyesen.

„Ne olyan hangosan Manka, meghallja valaki, uszolja Iván — Az Isten küldött téged most erre és jókor küldött“ s szenvedélyesen ölelte át a leány karcsu derekát. — Ajjak csókba forrtak össze, s mintha az erdei némaság áldást morgott volna két szerető szív frigyére. — A távolodó kocsu robogása mind halkabbá vált s végre nem beszélt más a némaságban, mint ez a kilyerzett erősség ott felettük, a maga titkos nyelvéen.

*
Az öreg türelmetlenül várta soká elmaradó fiát fekhelyén s mikor megérkezett, mohón kérdez: „No fiam, nem törtétt semmi baj, szerencsésen tovább mentek az utasok“

„Szerencsésen!“ feleli a fiu nyomtákkal s szívére tette kezét, hogy háborgó dobogását csillapítsa.

„Hála Istennek!“ — sóhajt a beteg.
„Hála Istennek!“ ismétlé ismételget a fiu. — Igyek még édes anyám abból a tő tejből, ad az Isten, ha elfogy, másikat.“

„Hogy az Isten áldjon meg szeretett fiam“ motyogja a beteg, a tejet élvezettel szűrősi.

*
A következő farsangon a lányok irigyköve nézték Mankát az oltár előtt, annak a derék, dolgos legénynek a karján, azok pedig sirtak örömmükben, mikor a tiszteletadó ur ajkairól ünne-

hát vagyon-e már a fenti ezimmel tisztelhető és általam már oly régóta óhajtott egyesület Muraszombátban? Létezése esetén kérem én nemcsak hogy ennek örülnek, hanem már második éve, mikép ilyenek megalakítására több sporttársat több ízben buzdítottam is.

Részemről — igaz, hogy sajnálattal — kénytelen vagyok kijelenteni, mikép ilyen egyesület létezéséről Muraszombátban, nem tudok. Noha vidéken lakom is, de ha helyi összeköttetésem és ezek általi tájékozottságaim nem csálnak, úgy talán ki is jelenthetem, hogy ilyen egyesület nem létezik, erre utalnak a t. cikkirő utolsó szavai.

Mivel pedig hogy nincsen, milyen könnyűen lehetne szép egyesületet összehozni önkönnél? Ugy hiszem még túlságos kitarítás sem kellene hozzá, csak egy kis élénk színezése, ismertetése a kerékpározásnak, és az ebből eredő élvezetes conzervezniáknak. Csekélységem többször tanúja volt és egyszerűsü mind szerencsés is volt a társaságban lenni, midőn a muraszombati kerékpárosok (pedig csak vasárnapok voltak.) nem is rábeszélés, csak egyszerű felszólításra készek voltak hosszabb nyári sétára; s pedig dícséretre legyen mondva, kitettek magukért. Sőt a legkúpulusból is csak azt jegyezte meg, mikor kedves otthonába tért: Ajh! nem nekem való ez! Azonban nem mulasztotta el mégsem a legközelebbi alkalmat, hogy ismét kiránduljon. Ebből tehát látható, hogy lehetne valamine menni, csak kellene folytonosan a szépen feliratozott zászlót lobogtatni.

Én minden mellékkörülmény számbavételével üdvözölöm Horváth Kálmán urat, ki ez eszmét nyilvánosan megpendítette, de üdvözölöm magát az eszmét is, mely arra van hivatva, hogy azon sok, egész napon át szellemi, vagy testi munka által megőrt embernek, derát hozzon felkebe és új életet testébe. Mert az nem frázis, hogy aki kerékpároz, vagy korcsolyáz, a mig kerékpárján vagy a jégen tovarepül, egészen, de egészen magának él és legkigyónyórral, életkedvvel szíjvja be ama levegőt, melyet semmiféle szobai levegő nem pótolhat. Itt a sportúzó az élet apró gondjait feleli, s azt tudja csak, hogy ember és szabad!

Tehát szintén azt mondom, rajta bajtársak! használjuk fel a téli időt az egyesület megalakítására, mely ha megalakul, egy egész társadalom képes lesz nemcsak egészségi szempontból megmenteni, de Muraszombátban vonzani is, amennyiben kirándulások fognak akkor Önökhoz rendeztetni, és Önök mindig sürűbben fogják ismételni. Az idő pedig hoz Önöknek folytonos friss egészségét, a szárokazások kifogyhatatlan forrását nyitja meg; lévén ez a társas összejöveletek természetes következménye.

B O R S.

pélyesen hangzott a szertartási szent ige: „Amit Isten egybekötött, ember el ne válassza!“

Boldogság, öröm és Istenáldás kötözött az új asszonyal a kis házikóba s még a beteg is rohamosan gyógyulni kezdett a hűsleges ápolás alatt. Eggett a munka a menyecske kezében s szaporodott a gazdaság; s szaporodott az ajándék éf forint is s így nemcsak egy kis tarka kuli kőrőlzött jámborul az istállóban s az öreg szinte megifjodott attól a jó frissen fejt tejből. A fiatalok meg olyan boldogan nézték az öreg jóvalását. Hanem hát hiába, az öregség ellen nincs orvosság, hiába küzdött vele a szerető s az öreg egy szép tavaszi napon paszirtazengés mellett s szeretőinek élől karjai között kielehelte lelkét.

A fiatalok nem hívtak virrasztani sunkit, ők ketten imádkoztak a halott felett szívből igazán s ez bizonyára jobban tetszett az Istennek, mint mikor a bor mellett virrasztók rekdék éneke hangzik ki a halottas házból a néma éjszakába.

Elvitték az öregot oda, a hova oly régóta kívánkozott, szerettet férje mellé.

A fiatalok pedig szorgalmasan imádkoztak és dolgoztak s az Istennek áldása kísérte az ő nevében folytatott munkát s mikor gazdaságuk gyarapodni kezdett s mosolygó, augyalarca gyermekekkel népesedett be a ház, a fiatalok egymásra borulva boldogan mozdogáltak:

„Szegény öreg, hogyan örülne nekik, ha élne.“

